

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนในพื้นที่
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นายวรากร พงกระจ่าย

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์รพีพรพรรณ อภิชชาติพงษ์ชัย ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์กฤษิน ศรีมงคล กรรมการ
อาจารย์ ดร. สุวีรัตน์ ลีคนาวีเชียร กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการจัดการป่าชุมชนในพื้นที่หมู่บ้านห้วยงูใน ตำบลสันทราย อำเภอฝาง และหมู่บ้านตลาดขี้เหล็ก ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนศึกษาปัญหา อุปสรรค เงื่อนไข และข้อเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานในการจัดการป่าชุมชนที่ประสบความสำเร็จ ประชากรในการศึกษาคือ สมาชิกของทั้ง 2 หมู่บ้านที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 225 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบไคสแควร์ (Chi Square Test) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) และสถิติทดสอบที (t-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าประถมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง รายได้จากการประกอบอาชีพระหว่าง 10,001-30,000 บาท/ปี และไม่มีรายได้จากป่าชุมชน ส่วนใหญ่ได้รับประโยชน์ใช้สอยจากป่าชุมชน มีประสบการณ์ในการอบรมด้านกิจกรรมป่าชุมชน สมาชิกส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับป่าชุมชนผ่านทางวิทยุ โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับป่าชุมชน และไม่เคยทำผิดกฎในการรักษาป่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมปานกลางในกิจกรรมการดูแลรักษาป่า สมาชิกเห็นด้วยอย่างมาก

ต่อกฎระเบียบในการจัดการป่า ความหลากหลายของทรัพยากรในป่าชุมชน และการแบ่งปันจัดสรรทรัพยากรป่าชุมชนอย่างเท่าเทียม

เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จของการจัดการป่าชุมชนในพื้นที่ที่ศึกษา ทั้ง 2 แห่ง พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ในความสำเร็จ 3 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชน ความคิดเห็นต่อกฎระเบียบในการจัดการป่าชุมชน และความคิดเห็นต่อความหลากหลายของทรัพยากรในป่าชุมชน

ประเด็นสำคัญของปัญหา อุปสรรค เงื่อนไขในการดำเนินงาน ได้แก่ การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการป่าชุมชนยังขาดการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ผู้นำชุมชนไม่ให้ความสำคัญกับการจัดการป่าชุมชน และหมู่บ้านใกล้เคียงที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้การจัดการป่าชุมชนประสบความสำเร็จ คือ การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้และเกิดการจัดการป่าชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมีแกนนำในชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชุมชนทุกขั้นตอน รวมทั้งการดำเนินการให้ครอบคลุมหมู่บ้านใกล้เคียงที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าชุมชน

Independent Study Title Factors Affecting the Success of Community Forest Management in Chiang Mai Province

Author Mr. Warakorn Fongkarjai

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof. Rampaipan Apichatpongchai Chairperson

Assoc. Prof. Katin Srimongkol Member

Dr. Sureeratna Lakanavichian Member

ABSTRACT

The objectives the study were to compare the successful factors found in the two areas of Chiang Mai Province, Ban Huay Ngu Nai, San Sai sub-district, Fang district and Ban Ta Lad Ki Lek, Mae Pong sub-district, Doi Saket district, Chiang Mai province. It was also to study problems, obstacles, conditions and recommendation towards the success of the two community forests. The sample composed of 225 respondents from the two villages. The study employed Simple Random Sampling, and the data were analyzed the statistical program, such as, analysis of frequency, percentage, average, standard deviation, Chi-Square, Pearson Product Moment Correlation Coefficient and T-test.

The results of this research could be concluded as follows. Most of the samples were educated under grade 6 and earning annual income at the average of 10,001-30,000 baht mostly from wage-labor work. The villages did not earn income from the forests but they got benefits by using wood, food, herb and recreation areas. It was also found that the samples got information via the radio media about the forestry re-planting campaign and community forestry. The samples had knowledge about community forests. They are also received seedlings from the government agencies. In addition, most of the samples had hold on to the belief about the community forest rituals and never done anything wrong about forestry rules. Regarding the

participation, the villagers involved in the forest conservation at the moderate level. Community forest members highly agreed with the rules of forest management, biodiversity of the community forests and equitable sharing of the community forest benefits.

In comparing the successful factors in the two areas, it was found that there were differences in three aspects at 0.01 level of significance, including community forest participation, opinions about rules of community forest management and opinions about biodiversity of the community forests.

In considering problems, obstacles, conditions for implementation of community forestry, it could be concluded that lack of support from the government agencies, low level of interest by village leaders and non conformed villagers of nearby areas towards the community forest values were significant. Thus the approach for attaining the success of the community forest management is to induce continuous support from the government sector until the communities can sustain themselves so that the sustainable management of community forestry can be followed. All steps of community forest management must be participated by the villagers and the village leaders, while the inclusion of the nearby communities which also use the community forests in necessary.